

Tygodnik Gospodarczy

Cena zł 30,—

Rok IV

Poznań, dnia 28 sierpnia 1948

Nr 35

TREŚĆ: Zamykanie przedsiębiorstw handlowych i usługowych — Praktyka i wykładnia prawa skarbowego (str. 406) — Kronika skarbowa (str. 408) — Obowiązek prowadzenia dziennych zestawień sprzedaży wzgl. bloczków kasowych urzędowego nakładu (str. 409) — Okres rachunkowy w księgowości (str. 410) — Sektor prywatny a obrót bezgotówkowy (str. 412) — Normowanie wynagrodzeń dla niektórych gałęzi usług rzemiosła (str. 413) — Komunikaty i różne wiadomości (str. 415) — Kartoteka: Koncesjonowanie handlu i Bretton Woods.

Zamykanie przedsiębiorstw handlowych i usługowych

Prawo czy obowiązek zgłoszenia

Przy rozstrzygnięciu pytania, zawartego w podtytule niniejszego artykułu musimy odróżnić następujące dwa przypadki zamknięcia przedsiębiorstw handlowych i usługowych przez ich właścicieli:

1. zamknięcie z powodu likwidacji firmy i
2. zamknięcie czasowe.

Ad 1. Co do zamknięcia przedsiębiorstwa z powodu likwidacji firmy, to sprawa zgłoszenia tego zamknięcia jest wyraźnie uregulowana w art. 36 i 135 rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 7. 6. 1927 r o prawie przemysłowym (Dz.U. R. P. Nr 53, poz. 468 z późniejszymi zmianami). Mianowicie przepis art. 36, ust. 1 całkiem wyraźnie nakazuje „bezwzględnie zawiadomić władzę przemysłową I instancji”, a więc referat przemysłu i handlu starostwa powiatowego wzgl. zarządu miejskiego „o zaniechaniu prowadzenia przemysłu i o każdej zmianie lokalu przemysłowego”, zaś art. 135 nakazuje to samo w odniesieniu do przemysłu koncesjonowanego.

Przypominamy tu, że przemysłem w rozumieniu prawa przemysłowego jest wszelkie zatrudnienie zarobkowe lub przedsiębiorstwo wykonywane samoistnie i zawodowo, bez względu na to, czy jest ono wytwarzające, przetwarzające, handlowe lub usługowe.

Ad 2. Co do czasowego zamknięcia przedsiębiorstwa handlowego i usługowego, więc wchodzi tu głównie w rachubę takie zakłady, które korzystając z tzw. „martwego sezonu”, zwłaszcza w okresie letnim, z powodu masowego wyjazdu ludności z miast, przeprowadzają konieczne remonty swoich lokali. Ponadto również wyjazd kupca i jego rodziny na urlop lub kurację powo-

duje konieczność czasowego zamknięcia przedsiębiorstwa, zwłaszcza jeśli przedsiębiorstwo prowadzone jest przez kupca bez pomocniczego personelu.

Aczkolwiek prawo przemysłowe nie przewiduje obowiązku zgłoszenia czasowego zamknięcia przedsiębiorstwa handlowego lub usługowego, to jednak obowiązek taki wynika z samego założenia gospodarki planowej, jak i z ducha ustawodawstwa, regulującego dziedzinę handlu, a mianowicie z ustawy z dn. 2 czerwca 1947 r. o zezwoleniach na prowadzenie przedsiębiorstw handlowych i zawodowe wykonywanie czynności handlowych (Dz. U. R. P. Nr 43, poz. 220) oraz rozporządzeń wykonawczych ministra przemysłu i handlu do tej ustawy z dnia 22 sierpnia 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 57, poz. 311 i 312) i z dn. 11 marca 1948 r. (Dz. U. R. P. Nr 13, poz. 105).

Ponadto z uwagi na to, że wypadki nieuzasadnionego warunkami gospodarczymi i osobistymi właścicieli przedsiębiorstw zamykania czasowego tych przedsiębiorstw muszą być kontrolowane i zwalczane przez właściwe władze, wobec istniejącego przepisu art. 14, ust. 1 ustawy z dnia 2. 6. 1947 r. o zwalczaniu drożyzny i nadmiernych zysków w obrocie (D. U. R. P. Nr 43, poz. 218), zakazującego dopuszczenia się nieuczciwych czynności lub zaniechań, mogących wywołać zwyczaj cen każdego rodzaju towarów, — przeto należy przyjść do wniosku, że i każdorazowe czasowe zamykanie przedsiębiorstw handlowych lub usługowych winno być bezwzględnie zgłaszane władzy przemysłowej I instancji, w celu umożliwienia tej władzy sprawdzenia zasadności przyczyn czasowego zamknięcia przedsiębiorstwa.

B. G.

Praktyka i wykładnia prawa skarbowego

Wynagrodzenia za wypieki

W. B. Żnin — Pytanie: Firma nasza prowadzi piekarnię i cukiernię i w ramach swych czynności dokonuje również wymiany dostarczonej mąki na chleb. W praktyce wygląda to w ten sposób, że klienci dostarczają pewnych ilości mąki chlebowej np. 200 kg i wybierają sobie w miarę potrzeby chleb. Wymiana dokonywana jest na warunkach 1 kg chleba za 1 kg mąki plus drobna opłata za wypiek. Prowadzimy kontrolę ilościową tzw. mąki obcej, odnotowując codziennie ilość pooranego chleba z ilości mąki klientowskiej w stosunku 1:1. Ponieważ jednak przy wypieku chleba ma piekarnia pewien nadpiek (138 kg chleba ze 100 kg mąki), przeto pozostałość 38 kg chleba stanowi zysk dla piekarni. Transakcji wymiany nie prowadzimy w księgach handlowych a tylko w kontroli ilościowej, zaś opłaty uiszczane przez klientów za wypiek umieszczamy po stronie „ma” kosztów produkcji. Urząd Skarbowy wychodzi z tego założenia, że dokonywana wymiana jest obrotem a więc: 1) winna być przeprowadzana przez księgi handlowe, 2) pozostałość mąki z nadpieku winna być wprowadzana do kontroli ilościowej mąki własnej każdorazowo po cenie wolnorynkowej. U nas natomiast nadwyżka mąki obcej z nadpieku wykazywana jest w kartotece mąki własnej dopiero przy remanencie, który przeprowadzamy dwa razy w roku.

Nasamprzód zaznaczamy, że w okręgu, w którym położone jest pańskie przedsiębiorstwo, obowiązują już od października 1947 r. następujące zasady postępowania, oparte na założeniu, że część ludności wiejskiej, tak spośród rolników jak i spośród robotników rolnych, sama chleba nie wypieka ani też nie nabywa go za gotówkę; ludność ta zaopatruje się w chleb w ten sposób, że zawiera z piekarzami umowę o wypiek chleba za wynagrodzeniem dostarczając mu mąki z góry w większej ilości, chleb zaś wybiera w miarę potrzeby. Wynagrodzenie za wypiek pobierane jest bądź w gotówce bądź w naturze — np. klient wybiera tylko 100 kg chleba za dostarczone 100 kg mąki bądź wreszcie — jak w przedsiębiorstwie Pana — w naturze plus drobna dopłata w gotówce.

W związku z powyższym — jak nam wiadomo — władza skarbowa właściwa dla pańskiego okręgu wyjaśniła na interpelację cechów piekarskich — że wykonanie omawianych umów o wypiek należy traktować u piekarzy nie jako świadczenie rzeczy, lecz jako świadczenie usług w postaci wytworzenia na zamówienie wyrobów z cudzych materiałów. Obrotem jest otrzymane w gotówce lub w naturze wynagrodzenie, podlegające stawce 4%. Jeżeli wynagrodzenie stanowi mąka, to wartość jej należy wyceniać według cen wolnorynkowych w dniu odbioru mąki. Sprzedaż wyrobów z mąki pochodzącej z wynagrodzenia w naturze podlega stawce 3%.

Za świadczenie usług należy uznać wyłącznie wynagrodzenie, pochodzące z większej okresowej wymiany, opartej na umowie ustnej lub pisemnej

oraz na dostarczeniu piekarzowi z góry większej ilości mąki. Natomiast drobną wymianę chleba na mąkę (2 kg chleba za 2 kg przyniesionej przez klienta mąki) należy traktować jako obrót towarowy, stąd też w tym ostatnim przypadku dyrektywy ze strony Urzędu Skarbowego będą uzasadnione.

Prawidłowość wystawianych rachunków.

J. D. — Pytanie: Do wyprodukowania pewnego artykułu potrzebny nam jest karbid, który z powodu braku przydziałów zakupiliśmy od górników w małych ilościach. Sprzedawca wystawił rachunek przez niego podpisany z podaniem dokładnego adresu. Urząd Skarbowy odrzucił nam księgi uproszczone z tego tytułu, że potraktował powyższe rachunki jako „dowody wewnętrzne”. Czy to jest zgodne z przepisami?

Stosownie do postanowień art. 86 ust. 2 dekretu o postępowaniu podatkowym, rachunek powinien zawierać: 1) nazwę firmy (imię i nazwisko) sprzedającego (dostawcy), 2) dokładny jego adres, 3) datę, 4) nazwę firmy zakupującego i jego dokładny adres 5) oznaczenie rodzajów towarów, 6) ilość i cenę jednostkową każdego rodzaju towarów, 7) ogólną sumę należności i 8) podpis sprzedającego.

W konkretnym przypadku rachunek może nie zawierać numeru kolejnego, gdyż wystawca rachunku nie jest podatnikiem podatku obrotowego (Okólnik Ministerstwa Skarbu z dnia 5 lipca 1947 r.) Jeżeli rachunek nie zawiera wszystkich danych wyżej wyszczególnionych, wówczas może (nie musi) być on nieuznany za dowód; w takim przypadku odnośny zapis w księgach uznany będzie w konsekwencji za nieudokumentowany, a księgi za nieprawidłowe.

Jeżeli natomiast w świetle powyższych stwierdzeń rachunek został należycie wystawiony, wówczas księgi muszą być uznane za dowód przy ustalaniu podstawy opodatkowania i nie mogą być odrzucone z powodu zakwalifikowania takiego rachunku za „dowód wewnętrzny”; kwalifikacja taka jest zresztą niemożliwa.

Równocześnie zwracamy uwagę, że przepisy art. 85 ust. 4 dekretu o postępowaniu podatkowym i § 19 ust. 1 rozporządzenia z dnia 31 października 1946 r. o księgach handlowych, uproszczonych i podatkowych nie uprawniają władz podatkowych do żądania od podatnika legitymowania kontrahentów jako warunku prawidłowości ksiąg. Uznanie ksiąg za nieprawidłowe w omawianym przypadku może nastąpić tylko wówczas, gdy władza podatkowa sama przeprowadzi dowód, że podane w księgach imiona i nazwiska (nazwy firm) oraz adresy dostawców i odbiorców są niezgodne z rzeczywistością.

Dzienne zestawienia sprzedaży.

J. D. — Pytanie: Czy księgę dziennych zestawień sprzedaży powinny prowadzić przedsiębiorstwa, które wydają na każdą transakcję oryginalne

nalny rachunek, czy też należy traktować to na równi z obowiązkiem wystawienia bloczków przychodowych, które dotyczą tylko sprzedaży gotówkowej, na którą nie wystawia się rachunku.

Nasamprzód należy zaznaczyć, że przedsiębiorstwo Pana jako nieprowadzące ksiąg **handlowych** a tylko uproszczone nie jest obowiązane do udawadniania przychodów gotówkowych kwitami z bloczków urzędowego nakładu w myśl zarządzenia Ministra Skarbu z dnia 2 czerwca 1948 r. (patrz Tygodnik Gospodarczy Br. 26/1948 r. str. 307), gdyż obowiązek ten ciąży wyłącznie na podatnikach, prowadzących księgi handlowe oraz na ściśle oznaczonej grupie podatników uprawiających zajęcia zawodowe, wymienione w art. 10 pkt. 5 lit. c) dekretu o podatku obrotowym, a którzy z reguły prowadzą księgi podatkowe.

Stąd też w konkretnym przypadku ciąży na Panu obowiązek prowadzenia „dziennych zestawień sprzedaży” o których mowa w znowelizowanych postanowieniach § 6 ust. 2 rozporządzenia Ministra Skarbu o księgach handlowych, uproszczonych i podatkowych, które to przepisy wraz z odpowiednimi zmianami i wyjaśnieniami podaliśmy na str. 335 w Nr 29/1948 r. Tygodnika Gospodarczego w pkt. 3 pt.: „Udawadnianie utargów”. Prosimy o dokładne zapoznanie się z podanymi tam zmianami rozporządzenia o księgach.

Obowiązek ten istnieje niezależnie od innych dowodów, wymaganych przez przepisy prawne, w szczególności w konkretnym przypadku przy księgach uproszczonych — od dziennego raportu obrotów przewidzianego w postanowieniach § 29 rozporządzenia o księgach. Dzielne zestawienia sprzedaży winne nie tylko obejmować sprzedaż gotówkową, lecz również sprzedaż na kredyt. Omawiany obowiązek jest nie tylko obowiązkiem nowym, ale i **dotatkowym**, mającym na celu wzmoczenie kontroli władz nad przebiegiem obrotów przedsiębiorstwa.

Data faktycznej wpłaty lub przelewu.

„R. S. B.” — Pytanie: Ubezpieczalnia Społeczna oblicza odsetki zwłoki nie uwzględniając daty przelewu wzgl. wpłaty tylko datę waluty w Banku a nie datę wpisu, zalicza również dodatki za zwłokę od spóźnionego nadesłania im zestawienia wpłaconych dodatków rodzinnych. Czy to jest słuszne?

W pierwszym przypadku pobieranie odsetek jest niesłuszne. W tej mierze obowiązują następujące zasady:

1. Przy wpłatach gotówkowych za datę faktycznej wpłaty a więc za dzień, w którym zobowiązanie pieniężne zostało uregulowane, należy uznać: dzień dokonania wpłaty gotówkowej do pierwszej instytucji (poczta, bank) pośredniczącej w przekazaniu wpłaty; dzień ten winien być oznaczony na dowodzie kasowym, przeznaczonym dla odbiorcy i potwierdzeniu dla wpłacającego,
2. Przy wpłatach bezgotówkowych za datę faktycznej wpłaty a więc za dzień, w którym zobowiązanie pieniężne zostało uregulowane, należy uznać dzień obciążenia rachunku bie-

żącego, czekowego lub żyrowego zobowiązanego zleceniodawcy w instytucji finansowej.

Międzybankowa komisja dla spraw obrotu bezgotówkowego ustaliła znormalizowany formularz „zlecenia przelewu”, składający się z czterech odcinków. Na odcinku C, przeznaczonym dla odbiorcy, instytucje finansowe zobowiązały się zamieszczać datę obciążenia rachunku zleceniodawcy.

Potwierdzenie dla wpłacającego lub kopia zlecenia przelewu, (odcinek D) którą otrzymuje zleceniodawca, sporządzona w przepisanej formie i zaopatrzona przez instytucję finansową w datę obciążenia rachunku zleceniodawcy, są bezwzględnyimi dowodami wykonania zobowiązania pieniężnego w wysokości sumy wymienionej w tym potwierdzeniu bądź kopii. Z dniem dokonania wpłaty gotówkowej bądź też z dniem obciążenia konta zleceniodawcy ustaje bieg dodatku za zwłokę (odsetek).

Instytucje finansowe obowiązane są otrzymać zlecenia przelewu wykonać w dniu otrzymania. Ministerstwo Skarbu poleciło komunikować sobie przypadki obciążania przez te instytucje rachunków po dniu otrzymania zlecenia, na skutek czego zleceniodawca został narażony na zapłacenie dodatku za zwłokę w sumie większej aniżeli by musiał zapłacić, gdyby obciążenie nastąpiło w dniu otrzymania przez bank zlecenia przelewu.

Rachunki a opłata skarbową.

„R. S. B.” — Pytanie: Czy rachunki prywatnych dostawców, którzy nie wykazują kart rejestracyjnych, winny być ostemplowane i w jakiej wysokości i czy przestrzeganie tegoż jest obowiązkiem kupującego (fabryki) czy też dostawcy?

Odpłatne nabycie praw nie podlega opodatkowaniu z czynności, która dla jednej choćby ze stron biorących w niej udział jest zawodowa. Zwracamy jednak uwagę na tabelę opłat skarbowych część I, poz. 9 i 10 dotyczących czynności przechowywania i przewozu.

Przechowywanie — przyjęcie na przechowanie rzeczy ruchomych przez osobę trudniącą się zawodowo przechowywaniem rzeczy cudzych — bez względu na wartość rzeczy ... stawka opłaty zł 200,—. Wolne są od opłaty pisma stwierdzające przyjęcie na przechowanie rzeczy ruchomych, wydawane przez Narodowy Bank Polski oraz koleje przechowalnie bagażowe.

Przewóz a) list przewozowy lub inny tego rodzaju dokument, sporządzony przez wysyłającego a wręczony przewoźnikowi (przedsiębiorcy przewozowemu) podlega opłacie: 1) przy przesyłkach kolejowych, należących do kategorii przesyłek drobnych oraz przy przesyłkach niekolejowych od każdego arkusza po 10,— zł; 2) przy przesyłkach kolejowych nie należących do przesyłek drobnych od każdego arkusza po 50,— zł.

Koszty reprezentacyjne.

Ranus — Pytanie: Mówiono mi, że właściciel może likwidować sobie za różne wydatki związane z zabiegami handlowymi, których nie może rachunkiem udowodnić, jako koszty reprezenta-

cyjne w ogólnej sumie w wysokości $1/2\%$ od obrotu. Czy istnieje na to podstawa? Czy Urząd Skarbowy koszty te uznaje?

Stosownie do postanowień § 12 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 31 października 1946 r. o księgach zapisy w księgach handlowych i uproszczonych u odbierających świadczenia usług uznaje się za należycie udokumentowane **dowodami wewnętrznymi**, jeżeli dowody te określają cel wydatków i zaopatrzone są w datę i podpis osób, które dokonały bezpośrednio wydatków, a dowody dotyczą m. innymi drobnymi wydatków, które ze względu na swój rodzaj wykluczają możliwość uzyskania dowodu zewnętrznego **nie wyłączając kosztów reprezentacyjnych**.

Wydatki te nie mogą przekraczać $1/2\%$ obrotu podlegającego podatkowi obrotowemu lub zwolnionego od tego podatku. Wzmianka o kosztach reprezentacyjnych obowiązuje wprawdzie dopiero od dnia 1 stycznia 1948 r., jednakże należy zaznaczyć, iż w ramach określonych przepisem, wydatki te i przy poprzednio obowiązującym brzmieniu przepisu mogły być również udokumentowane dowodami wewnętrznymi, uznawanymi w takich przypadkach za należyte w rozumieniu art. 86 ust. 1 dekretu o postępowaniu podatkowym.

Podkreślamy jednakże, że zapatrywanie Pana jakoby oznaczona norma $1/2\%$ od obrotu dotyczyła wyłącznie kosztów reprezentacyjnych jest nie-ścisła, albowiem wskazanej normy nie mogą przekraczać **wszystkie** drobne wydatki łącznie z kosztami reprezentacyjnymi; same tylko koszty reprezentacyjne mogą dosięgać granicy $1/2\%$ od obrotu, jeżeli na inne drobne wydatki podatnik będzie miał rachunki lub inne wiarygodne dowody **zewnętrzne**.

Ponadto zaznaczamy, że dla następujących ścisłe określonych wydatków, które mogą się opierać na dowodach wewnętrznych, nie ma omawianego ograniczenia w wysokości $1/2\%$ od obrotu, tzn., że norma obejmuje tylko „inne drobne wydatki” (włącznie kosztów reprezentacyjnych) poza niżej wymienionymi:

1. przejazdów i diet, jeżeli ich wysokość nie przekracza norm układu zbiorowego pracy dla danego zawodu; jeżeli dany zakład pracy nie jest objęty układem zbiorowym pracy, wysokość kosztów podróży może być przyjęty na podstawie norm przewidzianych na takie koszty dla pracowników w podobnych zakładach objętych układem zbiorowym lub dla funkcjonariuszów państwowych,
2. poniesionych na tragarzy, woźnych, szatniarzy, służbę hotelową itp.,

3. użycia następujących środków lokomocji dla przewozu towarów: kolei i autobusów, jeżeli zgodnie z przepisami transportu kwity przewozowe są odbierane przy wydawaniu przesyłki, dorożek, ryksz, wózków ręcznych i rowerowych,
4. zakupu znaczków pocztowych, stemplowych, blankietów wekslowych itp. drobnych wydatków biurowych

Podkreślamy, że z powyższych wyjaśnień nie należy wysnuwać wniosków, że koszty reprezentacyjne w ogóle nie mogą przekraczać $1/2\%$ od obrotu; mogą one być znacznie wyższe (w stosunku procentowym do obrotu) jednakże w stosunku wydatki reprezentacyjne w części stanowiącej nadwyżkę ponad omawianą normę muszą być udokumentowane dowodami **zewnętrznymi**.

Zwracamy uwagę na okoliczność, że rozporządzenie o księgach, które weszło w życie z dniem 1 stycznia 1947 r., a więc pod rządem dekretu o postępowaniu podatkowym, posługuje się w cytowanym § 12 pojęciem „**dowodów zewnętrznych**” (nie zaś pojęciem „rachunki” w rozumieniu art. 86 dekretu o postępowaniu podatkowym, z czego należałoby wnosić, iż dowód zewnętrzny na udokumentowanie omawianych wydatków może nie zawierać wszystkich danych, o których mowa w art. 86 dekretu o postępowaniu podatkowym).

Jeżeli idzie o sprawę uznania wydatków przez władze skarbowe, to należy zaznaczyć, iż dekret o postępowaniu podatkowym pozostawia władzy skarbowej swobodę w **ocenie** mocy dowodowej przeprowadzonych dowodów oraz wyników postępowania zmierzającego do ustalenia podstawy opodatkowania. Ocena ta powinna opierać się na wszechstronnym rozważaniu całego zebranego materiału, uwzględniając przy tym wszystkie okoliczności faktyczne i prawne.

Praktycznie więc w konkretnym przez Pana podanym przypadku już z samego punktu widzenia prawnego nie ma podstaw do nieuznania wydatkowanych sum. W ocenie natomiast nadwyżki wydatków reprezentacyjnych władza skarbo-owa będzie się również kierowała rozmiarami i charakterem działalności gospodarczej podatnika niezależnie od badania mocy dowodowej przedstawionych dowodów zewnętrznych.

Nienależyte rozprawienie się władzy z wyjaśnieniami i dowodami przedstawionymi przez podatnika na poparcie wykazanych wydatków stanowić będzie istotną wadliwość, która niewątpliwie zaważy na ewentl. orzeczeniu instancji odwoławczej.

Z. M.

Kronika skarbowa

Zwolnienie komisantów „Prasy” od obowiązku prowadzenia ksiąg.

Na podstawie art. 16 ust. 3 dekretu o podatku obrotowym, Ministerstwo Skarbu zwalnia komisantów Robotniczej Spółdzielni Wydawniczej „Prasa” w Warszawie, zajmujących się na zlece-

nie komitenta — sprzedają w kioskach czasopism, książek oraz wyrobów Polskiego Monopolu Tytoniowego, od obowiązku prowadzenia ksiąg handlowych w latach podatkowych 1947 i 1948.

Podlegającą opodatkowaniu prowizję tych komisantów należy ustalać na podstawie prawidło-

wo prowadzonych ksiąg handlowych Robotniczej Spółdzielni Wydawniczej „Prasa” jako komitenta.

Robotnicza Spółdzielnia Wydawnicza „Prasa” obowiązana jest: 1) dostarczyć odnośnym urzędom skarbowym (rewizyjnym) danych, dotyczących obrotów, dokonanych przez komisantów oraz wysokości otrzymanej przez nich prowizji komisowej, 2) dopilnowywać i dokonywać kontroli wpłacania przez komisantów zaliczek na podatek obrotowy do terytorialnie właściwych dla nich urzędów skarbowych (rewizyjnych) w terminach, przewidzianych dla tych wpłat.

Zwolnienie to nie dotyczy obowiązku komisantów, o których wyżej mowa, prowadzenia ksiąg handlowych, uproszczonych lub podatkowych, wynikającego z przepisów kodeksu handlowego lub innych przepisów prawnych.

Opaski akcyzowe na butelkach z napojami winnymi.

Ministerstwo Skarbu otrzymało wiadomość, że naklejanie opasek akcyzowych na butelki z napojami winnymi nie odbywa się jednolicie.

Zgodnie z § 15 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 12 grudnia 1946 r. na każdą butelkę z napojem winnym powinna być, przed wydaniem do obrotu naklejona opaska akcyzowa, złożona z 2-ch części, z których jedna powinna być naklejona pionowo przez szyjkę i korek butelki, zamykając w ten sposób butelkę, druga część zaś powinna być naklejona na obydwu końcach pierwszej części opaski, poziomo dookoła szyjki butelki.

Obydwe części opaski różnią się od siebie tym, że jedna z nich zawiera nadruk godła państwowego, druga zaś nadruk stawki akcyzowej, co w dużym stopniu utrudnia nadużycia polegające na zdejmowaniu i ponownym używaniu opasek. Tym niemniej jednak zachodzi obawa, że przy niejednolitym naklejaniu opasek, opaski naklejane poziomo na szyjkę butelki mogą być zdejmowane, a następnie kompletowane i powtórnie używane z uszczupleniem dochodów Skarbu Państwa z akcyzy od napojów winnych.

Wobec tego Ministerstwo Skarbu poleciło organom kontroli akcyzowej dopilnować, by wszystkie wytwórnie i wolne składy napojów winnych

oraz odbiorcy win sprowadzanych z zagranicy naklejali opaski akcyzowe na butelkach prawidłowo a mianowicie w ten sposób, ażeby opaska oznaczona nadrukiem godła państwowego była zawsze naklejana pionowo poprzez korek butelki, zaś opaska z nadrukiem stawki akcyzowej — poziomo dookoła szyjki butelki na obydwu końcach opaski, naklejonej pionowo.

Ponadto należy dopilnować, by do naklejania opasek akcyzowych przedsiębiorstwa używały dobrego kleju, w celu utrudnienia zdejmowania opasek akcyzowych z butelek.

Scalony podatek obrotowy od artykułów przemysłu konserwowego.

Z mocą obowiązującą od dnia 1 maja 1948 r. został wprowadzony pobór scalonego podatku obrotowego od sprzedaży artykułów przemysłu, objętego Centralnym Zarządem Państwowego Przemysłu Konserwowego, podległym Ministerstwu Przemysłu i Handlu. Scalony podatek obrotowy pobiera się od sprzedaży wszystkich artykułów zarówno nabytych w kraju lub za granicą (importowanych), jak i wytworzonych przez zakłady i przedsiębiorstwa, objęte Centralnym Zarządem Państwowego Przemysłu Konserwowego, podległym Ministerstwu Przemysłu i Handlu.

Obowiązek opłacenia scalonego podatku obrotowego ciąży na Dyrekcji Handlowej Centralnego Zarządu Państwowego Przemysłu Konserwowego. Scalony podatek obrotowy wynosi 4% podstawy opodatkowania. Scalony podatek obrotowy obejmuje wszystkie fazy obrotów wymienionymi artykułami, dokonanych przez zakłady i przedsiębiorstwa, objęte Centralnym Zarządem Państwowego Przemysłu Konserwowego, w ramach tegoż Zarządu — oraz obroty z tytułu wykonywanych przez te zakłady i przedsiębiorstwa przy sprzedaży wymienionych artykułów czynności komisju.

Obroty osiągnięte ze sprzedaży w stanie nieprzerobionym odbiorcom nie będącym zakładami i przedsiębiorstwami, objętymi Centralnym Zarządem Przemysłu Konserwowego, wszelkiego rodzaju artykułów pochodzących z dokonanych w kraju lub za granicą zakupów nie są objęte scalonym podatkiem obrotowym.

Obowiązek prowadzenia dziennych zestawień sprzedaży wzgl. bloczków kasowych urzędowego nakładu

Z uwagi na rozmaitą interpretację przepisów wprowadzonych zarządzeniem Min. Skarbu z dnia 2 czerwca 1948 r. o wprowadzeniu dla niektórych grup podatników obowiązku udowadniania przychodów gotówkowych kopiami kwitów z bloczków kasowych urzędowego nakładu jak i rozporządzeniem Min. Skarbu z dnia 17 czerwca 1948 r. w sprawie zmiany rozporządzenia o księgach handlowych, uproszczonych i podatkowych (Dz. U. R. P. Nr 31 poz. 208) przytaczamy interpretację Min. Skarbu co do ciężącego na poszczególnych podatnikach obowiązku udowadniania przychodów tymi dowodami.

Biorąc powyższe pod uwagę można podzielić podatników na 5 grup i to:

1. w całym państwie podatnicy prowadzący **księgi podatkowe** są zwolnieni od udowadniania przychodów z wyjątkiem zajęć zawodowych jak: lekarze, lekarze weterynarii, lekarze dentyści i technicy dentyści, felcerzy, położne, pielęgniarki dyplomowane, adwokaci, notariusze, obrońcy sądowi, inżynierowie oraz technicy (art. 10 ust. 5 lit c dekretu o podatku obrotowym), którzy to podatnicy muszą udowadniać przychody gotówkowe kopiami kwitów z bloczków kasowych urzędowego nakładu.
2. Wszyscy podatnicy na terenie państwa prowadzący **księgi uproszczone** muszą bezwzględnie udowadniać sprzedaż towarów dziennymi ze-

stawieniami sprzedaży prowadzonymi przez sprzedających i zawierającymi poszczególne kwoty transakcji sprzedaży, dokonanych przez każdego z nich i wpisanych do zestawienia w chwili sprzedaży.

3. Podatnicy w całym państwie z wyjątkiem Warszawy, Bytomia, Chorzowa, Gliwic, Katowic, Krakowa, Łodzi, Poznania i Sosnowca prowadzą księgi handlowe bez względu czy wydają rachunki czy też nie, muszą również udowodnić sprzedaż dziennymi zestawieniami sprzedaży analogicznie jak w punkcie 2.
4. Podatnicy miast: Warszawy, Bytomia, Chorzowa, Gliwic, Katowic, Krakowa, Łodzi, Poznania i Sosnowca prowadzą księgi handlowe a nie zobowiązani do wydawania rachunków wzgl. nie wydający rachunków, mają obowiązek udowodnienia przychodów gotówkowych kopiami kwitów z bloczków kasowych urzędowego nakładu oraz wręczania płacącym oryginalnych egzemplarzy tych kwitów.
5. Podatnicy miast: Warszawy, Bytomia, Chorzowa, Gliwic, Katowic, Krakowa, Łodzi, Po-

znania i Sosnowca prowadzący księgi handlowe, zobowiązani do wydawania rachunków i wydający rzeczywiście te rachunki nie są zobowiązani ani do udowodnienia przychodów gotówkowych kopiami kwitów z bloczków kasowych urzędowego nakładu ani też do prowadzenia dziennych zestawień sprzedaży.

Jeżeli chodzi o formę wyżej wspomnianych dziennych zestawień sprzedaży, to zestawienia te powinny być ponumerowane i ujęte w osobną dla każdego sprzedającego oprawioną księgę, zaświadczoną **przed** rozpoczęciem jej prowadzenia przez urząd skarbowy (rewizyjny) właściwy dla podatnika w sprawach podatku obrotowego. Zestawienia sprzedaży powinny być **zsumowane codziennie i podpisane** przez sprzedającego. Jak widać z powyższego, zestawienia te nie są urzędowego nakładu i mogą być dowolne, byleby tylko były ponumerowane i oprawione.

Dodać jeszcze należy, że Z. Z. P. S. wydał drukiem księgę dziennych zestawień sprzedaży, które jednak mają praktyczne zastosowanie tylko dla detalistów.

E. M.

Okres rachunkowy w księgowości

Przeprowadzając analizę prowadzonych ksiąg handlowych w świetle obecnych wymogów stwierdzamy, że w przeważającej części mało wagi przypisuje się sprawozdawczości, jeżeli chodzi o okres czasu jej sporządzania. W literaturze, omawiającej rachunkowość, czytamy o sprawozdawczości, dokonywanej w różnych okresach, — najczęściej rocznej, kwartalnej lub miesięcznej. Na odcinku realizacji zasad rachunkowości w praktyce stwierdzamy pewną zasadniczą rozbieżność, która jest dowodem konserwatyzmu w zakresie terminu sprawozdawczości a z tym silnie wiążącego się okresu rachunkowego.

Pomijając zwyczajowo przyjęte metody postępowania na odcinku rozprawienia rachunkowości, obowiązują nas pewne normy prawa skarbowego, które między innymi mają umożliwić kontrolę dokonywanych zapisów dokonywanych transakcji oraz wyprowadzanie wyniku działalności przedsiębiorstwa.

Zastępujące przedwojenną ordynację podatkową rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 31. października 1946 r. o księgach handlowych, uproszczonej i podatkowych mówi w § 8, że księgi handlowe powinny być prowadzone w ten sposób, aby na ich podstawie można było **dokładnie** ustalić poszczególne składniki kosztów nabycia i zakupionych towarów oraz kosztów wytworzenia wyrobów gotowych i półgotowych. W dalszej części tego paragrafu wymienia się przykładowo, jakie podstawowe składniki zalicza się do omawianych kosztów.

Na innym miejscu w prawie podatkowym a mianowicie w dekreście z dnia 8 stycznia 1946 r. o podatku dochodowym w art. 24 jest mowa, że Minister Skarbu jest upoważniony do wprowadzenia w drodze rozporządzeń obowiązku wpła-

cania zaliczek na podatek dochodowy oraz przedpłat na poczet tych zaliczek. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 20. stycznia 1946 r. wprowadziło na podstawie wyżej zacytowanego artykułu obowiązek płacenia zaliczek miesięcznych. Identyfikacja postąpiono w odniesieniu do podatku obrotowego, gdzie również wprowadzono zaliczki miesięczne. Paragraf 5 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 20. stycznia 1946 r. (Dz. U. R. P. nr 5 poz. 50) mówi, że podatnicy obowiązani są obliczać dochód za każdy miesiąc i wpłacać zaliczki miesięczne bez wezwania władzy podatkowej.

Z podanych wyżej ciążących obowiązków wynika, że okres rachunkowy w księgowości z uwagi na możliwe dokładne wyliczenie kosztów prowadzenia, ustalenie kosztów własnych i wyprowadzenie dochodu nie może być dłuższy niż jeden miesiąc. Stąd wniosek o konieczności prowadzenia miesięcznych okresów obrachunkowych. Wprawdzie inne przepisy wymagają sprawozdania za okres roczny, który niekoniecznie musi się pokrywać z rokiem kalendarzowym, tu wypada zwrócić uwagę, że ten okres rachunkowy jest sumą wyników miesięcznych okresów.

Z powyższych przyczyn większą wagę należy dziś przypisać bilansom miesięcznym, które w całym zespole zadań, dotyczących rachunkowości, stanowią właściwy i odpowiedni okres czasu.

Za słuszością zajęcia takiego stanowiska przemawia również własna kontrola wyprowadzonych liczb w dziale kalkulacji, księgowości i planowaniu. Roczny okres rachunkowy nie wytrzymałby krytyki, a jego sprawozdanie zbyt późno sygnalizowałoby błędy czy usterki popełniane w poszczególnych miesięcznych okresach. Sprawozdawczość jako część składowa rachunkowo-

zenie podania do Ministra Przemysłu i Handlu za pośrednictwem Izby Przemysłowo-Handlowej, która zaopatrjuje podanie w swój wniosek. Ponadto warunkiem sine qua non jest dołączenie do podania zaświadczenia urzędu skarbowego lub rewizyjnego, stwierdzającego, że zeznany w deklaracjach na zaliczki podatku obrotowego za miesiące styczeń — maj 1947 r. obrót uznany został przez urząd skarbowy lub rewizyjny za rzeczywisty, wobec czego nie miały miejsca domiary zaliczek.

Z pierwszeństwa przy przyznawaniu ulg korzystają przedsiębiorstwa posiadające swą siedzibę na Ziemiach Odzyskanych.

W końcu nadmienić należy, że złożenie podania o ulgę indywidualną nie zwalnia od obowiązku uiszczenia pełnej opłaty i dopiero w razie przyznania ulgi odpowiednia część opłaty zostanie zwrócona.

Przepisy końcowe.

W przypadku odmownego załatwienia podania o zezwolenie wniesione opłaty podlegają zwrotowi po potrąceniu 5% tytułem kosztów manipulacyjnych, z czego 3% przypada izbom przemysłowo-handlowym, zaś 2% władzom przemysłowym.

Izby przemysłowo-handlowe pobierają ponadto 3% wniesionych opłat za zezwolenia na pokrycie kosztów manipulacyjnych, z czego $\frac{2}{3}$ przekazują Naczelnej Radzie Zrzeszeń Kupieckich do podziału między zrzeszenia powiatowe i wojewódzkie.

W końcu wypada nadmienić, że rozporządzenie o opłatach ma odpowiednie zastosowanie w razie zbycia lub wydzierżawienia przedsiębiorstwa, zmiany lub rozszerzenia jego przedmiotu, na których przeprowadzenie uzyskano już zezwolenie, przy czym za podstawę obliczenia opłaty przyjmuje się w razie zbycia lub wydzierżawienia przedsiębiorstwa przeciętny obrót miesięczny osiągnięty w ostatnich trzech miesiącach kalendarzowych, w których przedsiębiorstwo było czynne przed wniesieniem przez nabywcę lub dzierżawcę podania o udzielenie zezwolenia, a w razie zmiany lub rozszerzenia przedmiotu przedsiębiorstwa — przypuszczalne zwiększenie się miesięcznego obrotu ustalone przez urząd skarbowy lub rewizyjny.

Bretton Woods ¹⁾

Tak zwane popularnie układy z Bretton Woods wyrosły na konkretnym podłożu ideologicznym a mianowicie na dążeniu do odrodzenia współpracy gospodarczej, ogarniającej cały świat. Dążenie to miało zostać zrealizowane po drugiej wojnie światowej. Projektodawcy tych układów, najwybitniejsi ekonomiści angielscy i amerykańscy, wychodzili z założenia, że nie wystarczy zapewnić światu pokoju politycznego, że nadto należy światu zapewnić pokój gospodarczy, bo tylko pokój gospodarczy stanowi realną podstawę w dążeniu do uniknięcia nowej wojny. Mówiono o tym wtedy, gdy druga wojna światowa wrzała jeszcze w całej pełni. Punkt wyjścia tych planów sprowadzał się do tego, że właśnie druga wojna światowa wykazała, w jak wielkim stopniu wszystkie państwa, wielkie i małe, są wzajemnie zależne od siebie pod względem gospodarczym.

To przekonanie znalazło szczególny wyraz w końcowym etapie konferencji Narodów Zjednoczonych w Bretton Woods. Zwołano tę konferencję celem odbudowy pokojowej i gospodarczej współpracy międzynarodowej. Należy zaraz dodać, że ta odbudowa oparta jest — po raz pierwszy — na wielkim planie gospodarczym w skali międzynarodowej. Celem tego planu, jak to oświadczył minister skarbu Stanów Zjednoczonych, jest chęć ułatwienia „złapania oddechu” narodom, zniszczonym przez wojnę. Ale to „złapanie oddechu” nie miało być bynajmniej równoznaczne z jakąś działalnością dobroczynną, przeciwnie, Bretton Woods to jest plan gospodarczy oparty na przesłankach wyłącznie gospodarczych.

Układy z Bretton Woods ustaiają zasady działania najdelikatniejszego mechanizmu w życiu gospodarczym, mechanizmu finansowego. Dlatego umowy z Bretton Woods najeżone są trudnościami; których niesposób wprost opowiadać w braku źródłowych materiałów, dotyczących powstania tych układów oraz sprawozdań z funkcjonowania instytucji przez te układy do życia powołanych. W momencie ostatecznego redagowania umów z Bretton Woods przedstawiciel amerykański na tę konferencję Narodów Zjednoczonych zauważył, że szczegóły tych umów mogą się wydawać raczej tajemnicze, jednakże u samych podstaw tych umów leży najprostsza rzeczywistość dnia codziennego, mianowicie kawałek chleba z masłem. W taki

Bretton Woods ²⁾

sposób jeden z najwybitniejszych finansistów światowych ujął istotny cel oraz istotny sens umów, zawartych w wyniku konferencji w Bretton Woods.

Historyczny przebieg dojrzewania umów z Bretton Woods przedstawia się następująco: W r. 1941 specjaliści amerykańscy przystąpili do opracowywania pierwszych planów dwóch wielkich instytucji międzynarodowych, które ich zdaniem powinny powstać jeszcze w toku wojny: Funduszu Międzynarodowego oraz Banku Międzynarodowego. Jak z tego widzimy, już w pierwszym planie pojawiły się obie te instytucje, które ostatecznie zostały stworzone w Bretton Woods. W ciągu 1942 roku plany te dojrzały do tego stopnia, że już w początkach 1943 roku odbywały się w ramach współpracy Narodów Zjednoczonych konkretne rozmowy na ten temat. Pierwszy komunikat o przebiegu i wynikach tych rozmów wydany został w pierwszej połowie 1944 r. i wyrażał poglądy przedstawicieli 30 państw wchodzących w skład Narodów Zjednoczonych. W oparciu o te wspólne stanowiska w maju 1944 r. zwołana została konferencja do Bretton Woods na dzień 1 lipca tego roku. Obrady trwały przez cały miesiąc, pracowano w trzech komisjach nad przedstawionym przez delegację amerykańską projektem Międzynarodowego Funduszu Walutowego oraz Międzynarodowego Banku Odbudowy i Rozwoju Gospodarczego. Z licznymi zmianami te dwa projekty zostały ostatecznie przyjęte przez delegację Narodów Zjednoczonych zgromadzone w Bretton Woods. Projekty tych umów podlegały oczywiście ratyfikacji przez poszczególne państwa. Polska ratyfikowała te umowy na IX plenarnej sesji Krajowej Rady Narodowej dnia 31 grudnia 1945 r. Referent tego projektu w Krajowej Radzie Narodowej min. Leszczycki, oświadczył wtedy: „Przystępując do ugody z Bretton Woods Polska wchodzi jako niezależny partner do gospodarki światowej. Równocześnie będziemy mogli uzyskać pożyczkę na odbudowę zniszczonego kraju i wzmocnić podstawy naszej waluty.”

Umowy z Bretton Woods możemy tutaj poddać analizie jedynie od strony formalno-prawnej, tzn. zbadać dokładnie ramy prawne tych umów oraz instytucji przez te umowy stworzonych. Trudno w tak krótkim zarysie przedstawić proces funkcjonowania obu instytucji powo-

łanych do życia w Bretton Woods. Przyczyny tych trudności gospodarczych wyjaśnimy później, po zapoznaniu się z zasadami prawnymi obu instytucji.

Niniejsze omówienie statutów obu instytucji utworzonych w Bretton Woods oparte jest na jedynej polskiej pracy na ten temat, napisanej przez znawcę tych zagadnień, dr Józefa Świdrowskiego. Brak tekstów źródłowych uniemożliwia sięgnięcie do oryginalnych statutów.

A. Międzynarodowy Fundusz Bankowy, który będzie my nazywać w skrócie Funduszem, powołany został do życia na podstawie jednej z najbardziej szczegółowych umów międzynarodowych, jakie zna historia. Dlatego trudno opisać ramy organizacyjne Funduszu w taki sposób, jak to można uczynić co do innych międzynarodowych organizacji gospodarczych, powoływanych do życia na podstawie raczej ramowych porozumień. Umowę powołującą do życia Fundusz przedstawimy zatem w ogólnych zarysach w streszczeniu, zachowując tok rozumowania samej umowy.

Art. I. poświęcony jest celom powołania do życia Międzynarodowego Funduszu Walutowego. Te cele są następujące: 1. Popieranie międzynarodowej współpracy monetarnej poprzez powołanie do życia Funduszu, stwarzającego mechanizm konsultacji i współpracy w zakresie międzynarodowych zagadnień walutowych. 2. Ułatwianie rozwoju i zrównoważenia wzrostu wymiany międzynarodowej przez popieranie wysokiego poziomu zatrudnienia i realnego dochodu oraz pełnego rozwoju produkcyjnego wszystkich członków Funduszu. 3. Zachowanie stałości walutowej, utrzymywanie w zupełnym porządku stosunków walutowych wśród członków Funduszu. 4. Stworzenie systemu wielostronnego w zakresie bieżących transakcji finansowych między członkami Funduszu, usuwanie zaostżeń dewizowych hamujących wzrost handlu światowego. 5. Odbudowa zaufania wzajemnego między członkami Funduszu i stworzenie platformy umożliwiającej wzajemne korygowanie bilansów płatniczych, bez uciekania się do środków szkodliwych dla pomyślnego rozwoju gospodarki krajowej lub światowej.

Art. II. omawia zagadnienie członkostwa. Członkami założycielami Funduszu są państwa reprezentowane na

Bretton Woods 4)

konferencji w Bretton Woods, jeżeli będą ratyfikować tę umowę do dnia 31 grudnia 1945 r. Pozostałe państwa mogą stać się członkami Funduszu na warunkach określonych w umowie.

Art. III. poświęcony jest szczegółowemu omówieniu kwot udziałowych członków Funduszu. Ponadto w artykule tym omówiona jest szczegółowo subskrypcja każdego członka Funduszu, jej termin, miejsce i forma wpłaty.

Art. IV. poświęcony jest zagadnieniu parytetów walutowych. Znajduje się tutaj postanowienie, że parytet walutowy każdego członka Funduszu będzie wyrażony w złocie jako wspólnym mierniku albo w dolarach amerykańskich o wadze i próbie w dniu 1 lipca 1944 r. Tutaj zawarte są również postanowienia o zakupie złota na podstawie parytetów walutowych, o transakcjach walutowych na podstawie parytetu, o obowiązkach członków Funduszu w zakresie stałości waluty, o zmianach parytetów itd. Wszystkie te zagadnienia są uregulowane w najdrobniejszych szczegółach technicznych.

Art. V. zawiera postanowienia dotyczące transakcji z Funduszem. Każdy członek Funduszu przeprowadza swoje operacje jedynie za pośrednictwem swego skarbu, banku centralnego lub tp. W niniejszym artykule przedstawione są szczegółowo warunki dotyczące korzystania ze środków Funduszu. Państwo pragnące zakupić od Funduszu pieniądź innego państwa w zamian za swój pieniądź krajowy musi szczegółowo uzasadnić potrzebę dokonania zapłat w tym pieniądzu. Zagadnienia te uregulowane są bardzo szczegółowo, przewidując w sposób wyczerpujący niemal wszystkie możliwości gospodarcze takich transakcji. Wszystkie transakcje dokonywane z Funduszem podlegają opłatom prowizyjnym, jednolitym dla wszystkich członków. Artykuł niniejszy przewiduje również wysokość tych opłat, sposób ich uiszczania oraz środki w jakich powinny być pokrywane.

Art. VI. poświęcony jest zagadnieniu transferów kapitałowych.

Art. VII. reguluje wszystkie zjawiska związane z tzw. pieniądzem rzadkim.

Art. VIII. zawiera ujęcie ogólnych obowiązków członków Funduszu. Mieszczą się tutaj postanowienia nakazujące unikanie ograniczeń zapłat bieżących, unikanie dys-

Bretton Woods ⁵⁾

kryminacyjnych praktyk walutowych, wymiennialność posiadanych rezerw walutowych itp. Jedno z najważniejszych postanowień tutaj zawartych dotyczy obowiązku dostarczania informacji gospodarczych, jeżeli Fundusz tego zażąda. Informacje te dotyczą nie tylko stanu złota i dewiz w kraju i za granicą, lecz nadto rozciągają się na wszystkie sprawy związane ze złotem, importem i eksportem towarów, całokształtem bilansu płatniczego, całokształtem inwestycji państwowych, dochodu narodowego, ograniczeń dewizowych id. Członkowie zobowiązani są dostarczyć potrzebnych Funduszowi informacji możliwie najbardziej szczegółowych i dokładnych. Fundusz może komunikować informacje wszystkim członkom.

Art. IX. określa pozycję prawną Funduszu. Zgodnie z tym artykułem Fundusz posiada pełną osobowość prawną, a w szczególności zdolność do zawierania umów, nabywania i sprzedawania nieruchomości i ruchomości oraz prowadzenia procesów. W ramach postanowień tego artykułu są nadto uregulowane takie zagadnienia, jak immunitet sądowy i administracyjny Funduszu, nietykalność jego archiwów, swoboda komunikowania informacji, immunitety i przywileje członków władz Funduszu, zwolnienie od podatków.

Art. X. nakłada na Fundusz obowiązek współpracy z innymi międzynarodowymi organizacjami gospodarczymi, zwłaszcza z organizacjami mającymi specjalne zadania w pokrewnych dziedzinach.

Art. XI. reguluje stosunki z państwami nie będącymi członkami Funduszu.

Art. XII. zarysowuje schemat organizacyjny Funduszu. Na czele Funduszu stoi Rada Gubernatorów powoływana w sposób ściśle określony na okres kilku lat. Rada Gubernatorów podejmuje najważniejsze decyzje i kształtuje ustrój Funduszu. Zebrania Rady Gubernatorów odbywają się zasadniczo raz na rok, każdy gubernator dysponuje ściśle określoną ilością głosów. Władza wykonawcza Funduszu spoczywa w rękach dyrektorów wykonawczych, w liczbie 12. Sposób mianowania dyrektorów jest w niniejszym artykule ściśle określony. Dyrektorzy przebywają stale w siedzibie Funduszu, każdy dyrektor dysponuje ściśle określoną ilością głosów. Zespół dyrektorów wykonawczych wybiera tzw. dyrektora

Bretton Woods ⁶⁾

zarządzającego, który jest ich przewodniczącym a równocześnie kieruje bieżącymi pracami Funduszu. W artykule niniejszym omówione są zasady głosowania, zasady podziału czystego zysku, sposób i forma ogłaszania sprawozdań rocznych Funduszu, zestawień rachunkowych itp.

Art. XIII. poświęcony jest omówieniu sprawy oddziałów i depozytariuszy Funduszu.

Art. XIV. zawierający postanowienia na okres przejściowy, dobitnie podkreśla, że celem Funduszu nie jest niesienie po wojnie pomocy, dokonywanie odbudowy powojennej, albo zajmowanie się międzynarodowymi zaburzeniami, wynikającymi z wojny.

Art. XV. omawia prawo członków do wystąpienia z Funduszu w dowolnym czasie, dalej omawia warunki przymusowego wystąpienia z Funduszu oraz sposób przeprowadzania rozrachunków z członkami występującymi.

Art. XVI. zawiera przepisy wyjątkowe jak np. czasowe zawieszenie niektórych artykułów umowy powołującej do życia Fundusz oraz warunki likwidacji Funduszu.

Art. XVII. poświęcony jest procedurze w zakresie dokonywania zmian w ustroju Funduszu.

Art. XVIII. zawiera wytyczne interpretacyjne do umowy powołującej Fundusz do życia. Postanowienia takie należą raczej do rzadkości w technice umów międzynarodowych. W umowie z Bretton Woods zagadnienia interpretacyjne mogą odgrywać bardzo ważną rolę chociażby ze względu na to, że ta umowa ma charakter wyjątkowo szczegółowego opracowania. Ponadto postanowienia tej umowy dotyczą delikatnego, niewypróbowanego jeszcze we współpracy międzynarodowej mechanizmu finansowego. Dlatego właśnie twórcy umowy z Bretton Woods poświęcili zagadnieniom interpretacyjnym specjalny artykuł.

Art. XIX. poświęcony jest wyjaśnieniu terminów używanych w umowie powołującej do życia Fundusz. Jest to niezbędne uzupełnienie tej umowy, stanowiącej wysoki stopień osiągnięć myśli gospodarczej angielskiej i amerykańskiej, stopień niedostępny dla wielu innych państw. Mimo wyjaśnienia terminów używanych w niniejszej umowie, niektóre instytucje są trudne do zrozumienia, ze względu na to, że poza Stanami Zjednoczonymi lub Anglią są one wręcz nieznane. Niniejszy artykuł

ści nie może odbiegać w okresie czasu od innych czynności rachunkowości, lecz jako przedmiot kontroli musi posiadać równy termin sporządzenia.

To też we współczesnej rachunkowości miesięczny okres obrachunkowy jest najważniejszym odpowiednikiem w stosunku do innych wykonywanych prac księgowego.

Zanim nauka rachunkowości dała nam współczesne metody pracy, dokonywano w okresach miesięcznych próbnymi bilansów, które były sprawdzianem wyrównania się sum debetowych i kredytowych i ewentualnego skorygowania pewnych możliwych do uchwycenia błędów. Dziś bilans surowy, jak to nauka i praktyka księgowości stwierdza, daje nam zbyt mało i dlatego sporządzamy bilans miesięczny w pełnym tego słowa znaczeniu, który odpowiada istotnej sprawozdawczości. Jeżeli chodzi o przedsiębiorstwa państwowe, spółdzielcze, to okresy rachunkowe miesięczne nie należą do rzadkości. Odwrotnie przedstawia się ta sprawa w przedsiębiorstwach prywatnych. Jakkolwiek brak nam planu kont dla przedsiębiorstw tego sektora, — to prawie we wszystkich przedsiębiorstwach znajdujemy jego zastosowanie. Natomiast miesięczny okres rachunkowy zaliczyć niestety wypada do rzadkości i to jest ujemną stroną prowadzenia ksiąg handlowych.

Miesięczny okres rachunkowy daje przedsiębiorstwu samokontrolę i pozwala szybciej stwierdzić błędy i zapobiegać złej organizacji pracy i kierownictwa.

Do licznych błędów w prowadzeniu księgowości zaliczyć należy częściowe stosowanie jednolitego planu kont, które w przykładzie kończy się np. na księgowaniu zakupu surowca w przedsiębiorstwie przemysłowym w klasie trzeciej. Surowiec zużywamy prawie codziennie w produkcji i celem stwierdzenia wyników a przede wszystkim ustalania kosztów wytworzenia wyrobów gotowych i półgotowych nie tylko że powinno się, lecz zaliczyć należy do obowiązku wynikającego z rozporządzenia Ministra Skarbu o prowadzeniu ksiąg handlowych i uwidocznic co najmniej w okresach miesięcznych w klasie czwartej jednolitego planu kont w grupie 40. Przy stosowaniu zaś żurnala tabelarycznego jesteśmy zobowiązani co najmniej w okresie miesięcznym przerzucić wartość zużytego surowca z konta „Zakup surowca” na konto „Koszty produkcji”.

Pominięcie wyżej zacytowanego obowiązku napotyka na trudności przy ustaleniu kosztów wytworzenia wyrobów gotowych, w których surowiec zajmuje poważną pozycję.

Miesięczny okres rachunkowy wymaga ponadto i zwrócenia uwagi na inne prace, które również są pomijane przez księgowych, a mianowicie zaliczenie kosztów w odpowiedniej sumie na poszczególne okresy. Mamy tu na myśli odpowiednie rozgraniczenie okresowe kosztów. Wykupując dla przykładu kartę rejestracyjną na dany rok w miesiącu styczniu nie wolno nam zaliczyć na koszt danego miesiąca, lecz wypada równomiernie obciążać każdy miesiąc. Identycznie, jeżeli chodzi o odpisy na umorzenie składników majątkowych

stałych, należy każdy okres obciążyć właściwą częścią, by w sposób realny uwidocznic ciężar każdego okresu miesięcznego.

Takiemu rozgraniczeniu okresowemu ulegają wszelkie koszty pośrednie, do których zaliczyć należy takie, jak: poważniejsze naprawy w przedsiębiorstwie, podatki i daniny publiczne (np. podatek lokalowy), ubezpieczenia rzeczowe, odpisy na umorzenia, ekspertyzy, jeżeli dotyczą dłuższego okresu, propaganda i reklama (koszty wystawy na targach międzynarodowych lub wystawach nie mogą dotyczyć jednego miesięcznego okresu), urlopy pracowników fizycznych i umysłowych itp.

Jeżeli chodzi o jednolity plan kont, to rozgraniczenie wyżej wspomnianych kosztów przeprowadzamy w klasie pierwszej w grupie 18. W żurnalu tabelarycznym na wypadek braku miejsca możemy zaprowadzić dla tych celów księgę pomocniczą, tak jak to np. czynimy dla konta „Interesantów”. Zresztą żurnal tabelaryczny winien posiadać taką ilość kont, jaką zaplanujemy na każdy nowy rok gospodarczy.

Miesięczny okres rachunkowy znajduje swe uzasadnienie i z innych względów, a mianowicie z punktu widzenia kontroli dochodowości, rentowności i gospodarczości przedsiębiorstwa.

Współczesne życie gospodarcze nie może zadowolici się zwykłym zaksięgowaniem dokonanych transakcyj handlowych i z tego tytułu powstałych kosztów prowadzenia przedsiębiorstwa.

Niestety na tym odcinku wielką winę należy przypisać księgowym, którzy z czysto osobistych względów nie doceniają roli i zadania rachunkowości i tym samym lekceważąc swe obowiązki narażają właściciela czy kierownictwo przedsiębiorstwa na straty. Miesięczne okresy rachunkowe, właściwe rozgraniczenie kosztów wymaga wprowadzenia więcej czasu i jest pewnym ciężarem dla księgowego, lecz ważniejsza jest przeciwwaga tj. wynik tych prac, która:

1. daje kierownictwu właściwy pogląd na działalność i rentowność przedsiębiorstwa, a w związku z tym pozwala ustalić pewną realną i pozytywną politykę działania,
2. ułatwia kontrolę ksiąg ze strony władz, a zarazem daje niewymowne świadectwo o pracy celowej a nie zbywanej albo pobieżnie wykonywanej, by tylko po linii najmniejszego oporu zbywać zalecenia, wynikające z obowiązujących przepisów.

Zdajemy sobie wszyscy dokładnie sprawę, że zorganizowanie prac rachunkowości, jej realizacja w takim kierunku, by miesięczny okres rachunkowy stał się rzeczywistością, nie należy do rzeczy łatwych. Niemniej jednak jest w każdym przedsiębiorstwie możliwe do zrealizowania, jeżeli księgowy właściwie pojmie swe zadanie i obowiązki. I niestety w większości winę przypisać należałoby nie przedsiębiorcy lub kierownictwu, lecz księgowemu, który albo z tytułu nieznajomości tych spraw (brak chęci w dokształcaniu się) albo z tytułu pobłażliwości przechodzi nad tymi sprawami do porządku dziennego.

Miesięczny okres obrachunkowy jest dla każdego przedsiębiorstwa sprawdzianem wielkiej wagi i jeżeli można by ten zakres prac pominąć w małych przedsiębiorstwach, to w żadnym wy-

padku nie należy tej sprawy lekceważyć w większych przedsiębiorstwach handlowych i wszystkich zakładach przemysłowych.

mgr M. Nowicki.

Sektor prywatny a obrót bezgotówkowy

Od momentu wejścia w życie dekretu o obowiązkach uczestniczenia w obrocie bezgotówkowym upłynęło kilkanaście miesięcy. Po półrocznym okresie tolerancji, przeznaczonym na stopniowe wprowadzenie dekretu w życie, władze skarbowe ostatnio zwróciły szczególną uwagę na przestrzeganie przez przedsiębiorstwa przepisów obrotu i stwierdziwszy w całym szergu wypadków ich naruszenia, spowodowane bądź niedocenianiem bądź niezajomością norm prawnych, skorzystały z przysługujących im w art. 8 praw podwyższenia stawek podatku obrotowego. Tymczasem następstw dałoby się z łatwością uniknąć, gdyby wszyscy zainteresowani zapoznali się z obowiązującymi przepisami. Przepisy te, jeśli chodzi o sektor prywatny, są niewątpliwie mniej skomplikowane aniżeli w sektorze uspołecznionym, a ich znajomość jest obecnie tym bardziej nieodzowna, że Ministerstwo Skarbu poleciło ostatnio instytucjom kredytowym, pod rygorem współodpowiedzialności, roztoczenie nad obrotem bezgotówkowym kontroli obejmującej obroty pieniężne klientów, bez względu na przynależność sektorową. Ingerencja banku ma iść tak daleko, że wypadki rażących uchybień mają być przez banki komunikowane organom skarbowym oraz międzybankowej komisji do spraw obrotu bezgotówkowego. Z tych względów wydaje się wskazane przypomnienie najważniejszych postanowień obrotu bezgotówkowego.

Jak to przedstawiliśmy szczegółowo w „Tyg. Gosp.” Nr 11, 12, 32/47) dekret rozróżnia dwie zasadnicze kategorie uczestników: *sektor uspołeczniony*, do którego należą władze, urzędy, przedsiębiorstwa państwowe i samorządowe, pod zarządkiem państwowym lub samorządowym, monopole państwowe, instytucje, zakłady, osoby prawa publicznego, fundusze, instytucje kredytowe i ubezpieczeniowe oraz spółdzielnie i ich związki, oraz *sektor prywatny*. Poniżej przedstawiamy jedynie sytuację prawną sektora prywatnego.

Uczestnicy: Obowiązkowi uczestniczenia w obrocie bezgotówkowym podlegają przedsiębiorstwa, zakłady i zajęcia, jeżeli są obowiązane do prowadzenia ksiąg handlowych lub ksiąg uproszczonych, przewidzianych w dekreście z dn. 16 maja 1946 roku o postępowaniu podatkowym. Decydującym kryterium jest zatem „obowiązek” prowadzenia ksiąg. Ze sformułowania tego wynika, że kto prowadzi księgi handlowe lub uproszczone bez prawnego obowiązku, jest zwolniony od uczestnictwa w obrocie, na odwrót, kto prowadzi jedynie księgi podatkowe, jakkolwiek w myśl dekretu o postępowaniu podatkowym obowiązany jest prowadzić przynajmniej księgi uproszczone, obowiązkowi uczestnictwa podlega.

Obowiązki.

Rodzaje transakcyj. Uczestnicy obrotu bezgotówkowego obowiązani są:

a) do regulowania rozrachunków pieniężnych z uczestnikami sektora uspołecznionego w drodze przelewów bankowych, przy czym obowiązek ten nie dotyczy drobnych wypłat gotówkowych, jak również wpłat i wypłat związanych z detalicznymi obrotami gospodarczymi. Jako górną granicę drobnych wypłat gotówkowych traktować należy 20 tys. złotych w stosunku do jednorazowej transakcji z uczestnikiem sektora uspołecznionego. Nie zostało dotychczas sformułowane bliżej pojęcie detalicznych obrotów, wnioskując zaś z definicji „drobnych wypłat” można by sądzić, że wysokość kwoty nie odgrywa tu żadnej roli a jedynie pojęcie „detalu”. Dla uniknięcia nieporozumień wydaje się celowe jednak i w tym wypadku zachować granicę 20 tys. zł. Od obowiązku przestrzegania górnej granicy drobnych wypłat gotówkowych może Narodowy Bank Polski zwolnić tych uczestników, w których siedzibie lub bliskiej okolicy nie ma żadnej instytucji kredytowej. Wypłata płac, zarobków oraz wszelkiego rodzaju wynagrodzeń i świadczeń pieniężnych za pracę, nawet między uczestnikami obrotu, nie podlega rozrachunkowi w drodze przelewów bankowych. Rozrachunki pieniężne między uczestnikami sektora prywatnego mogą odbywać się dowolnie bez względu na wysokość i charakter transakcji;

b) do posiadania w jednej z czynnych instytucji finansowych, jak banki, kasy oszczędności i spółdzielnie kredytowo-oszczędnościowe rachunku bieżącego, o ile dokonują obrotów z sektorem uspołecznionym. Pamiętać przy tym należy, że w myśl okólnika Ministerstwa Skarbu z dnia 23. 4. 1948 roku, wpłaty z tytułu zobowiązań podatkowych nie podpadają pod pojęcie obrotów. Kto zatem miałby do uregulowania w drodze bezgotówkowej jedynie podatki (na kwoty wyższe od 20 tys. zł) nie potrzebuje ani posiadać konta ani regulować podatków bezgotówkowo. Gdyby jednak uczestnik prócz wpłat z tytułu zobowiązań podatkowych dokonywał także innych obrotów z uczestnikiem sektora uspołecznionego, wówczas w okresie regulowania rozrachunków pieniężnych byłby zobowiązany do uiszczania podatków także w drodze przelewów bankowych. Ważne jest przy tym, że przyjęcie wpłaty gotówkowej przez kasę urzędu skarbowego czy rewizyjnego nie stwarza podstaw do uchylenia się podatnika od odpowiedzialności i nie wyklucza zastosowania wobec niego podwyższonej stawki podatku obrotowego.

c) Uczestnikowi służy w zasadzie prawo swobodnego wyboru instytucji kredytowej, w której pragnie prowadzić rachunek bieżący. Kto korzysta jednak z kredytu bankowego może prowadzić rachunek bieżący tylko w instytucji kredytującej, chyba że ta ze względów gospodarczo uzasadnionych wyrazi swą zgodę na prowadzenie rachunku w innej instytucji. Zgoda ta nie jest wymagana, jeśli chodzi o rachunki w NBP i PKO.

Obowiązek koncentracji obrotów pieniężnych na jednym koncie uczestnika w zasadzie nie istnieje. Zastrzegają go sobie banki przy udzielaniu kredytu wówczas, zgodnie z ostatnimi poleceniami Ministerstwa Skarbu, instytucja finansująca ma prawo żądać, by pozostałości na rachunkach pomocniczych, prowadzonych w innych bankach, uczestnik przelewał automatycznie na rachunek główny u kredytodawcy.

Forma rozrachunku. Za typową formę regulowania rozrachunków w drodze bezgotówkowej uważać należy „zlecenie przelewu”, tj. polecenie, wydane instytucji kredytowej, przelania pewnej kwoty z jednego rachunku na inny, prowadzony w tej samej lub innej instytucji. Na równi z przelewem traktować należy wydanie czeku rozrachunkowego, tj. czeku gotówkowego, którego wystawca przez umieszczenie w poprzek na przedniej stronie czeku zastrzeżenia: „przełać na rachunek”, „tylko do rozrachunku” lub innego równoznacznego zabronił wypłacić w gotówce. Przekreślenie zastrzeżenia uważa się za niebyłe a za ewentualną wypłatę w gotówce ponosi odpowiedzialność instytucja kredytowa.

Wykup zaliczek pocztowych na kwoty wyższe od 20 tys. zł odbywać się może zgodnie z zarządzeniem Ministerstwa Poczty i Telegrafów w tej własnej formie, z dodatkiem, że czeki na kwoty wyższe od 20 tys. zł winny być potwierdzone, tj. zawierać wzmiankę trasata (instytucji kredytowej), że czek posiada wystarczające pokrycie.

Podejmowanie gotówki z konta jest w zasadzie nieograniczone. W związku jednak z odpowiedzialnością, jaką za wykroczenia klientów ponoszą instytucje kredytowe, żądają one, aby dysponent składał pisemne oświadczenie o celu, na jaki ma zamiar podejmowaną gotówkę zużyć. W razie naruszenia przepisów o obrocie bezgotówkowym, wynikającego już z samej deklaracji, winny banki wypłaty odmówić.

Podobna procedura ma zastosowanie przy przyjmowaniu wpłat, na kwoty wyższe od 20 tys. złotych, wynikających z rozrachunków między uczestnikami, z których przynajmniej jeden jest uczestnikiem sektora uspołecznionego.

Termin. Obowiązek posiadania konfa powstaje z chwilą regulowania rozrachunków pieniężnych a ustaje z końcem miesiąca kalendarzowego, następującego po miesiącu, w którym dokonano ostatniego rozrachunku z uczestnikiem sektora uspołecznionego.

Sankcje. Uczestnikowi, który nie dopełnił obowiązku posiadania rachunku bieżącego lub obowiązku bezgotówkowego rozrachunku, podwyższa się o 50% stawki podatku obrotowego.

E. W.

Normowanie wynagrodzeń dla niektórych gałęzi usług i rzemiosła

IV. Wynagrodzenia w zakładach fryzjerskich.

Sposób ustalania wynagrodzeń w zakresie rzemiosła fryzjerskiego (zarządzenie Min. Przemysłu i Handlu z dnia 20. 2. 1948 r., Monitor Polski Nr 23/48 r.) nie różni się zasadniczo od procedury przewidzianej dla ustalania wynagrodzeń w zakładach krawieckich. Tu Minister Przemysłu i Handlu również przekazuje swoje uprawnienia, przewidziane w § 2 rozp. Rady Ministrów z dnia 17. 10. 1948 r. (Dz. Ust. Nr 67, poz. 418), komisjom cennikowym przy wojewodach oraz tymże komisjom przy prezydentach miast Warszawy i Łodzi.

Zarządzenie przewiduje także podział zakładów fryzjerskich na kategorie i to na trzy (I, II i III), przy czym kategoria I jest najwyższą, kategoria II — średnią, kategoria III — najniższą. O zaliczeniu do jednej z kategorii decyduje — podobnie jak w zakładach krawieckich — wielkość zakładu, ilość zatrudnionych pracowników, ich kwalifikacje, miejsce położenia zakładu oraz jego urządzenie. Zauważyć należy, że pod tym względem, decydującym o wysokości kosztów handlowych przedsiębiorstwa, mamy w zakładach fryzjerskich rozpiętość nie mniejszą od zakładów krawieckich. Wprawdzie pewne minimum umiejętności zawodowych, ustalone w prawie prze-

mysłowym (dyplom mistrzowski albo przynajmniej świadectwo czeladnicze i 3-letnią praktykę) wykazać musi każdy samodzielny fryzjer. Również musi każdy zakład fryzjerski odpowiadać minimum warunków sanitarnych, ustalonych w przepisach wydanych specjalnie dla tych zakładów (rozp. Min. Opieki Społ. z dnia 18. 9. 1935 r. Dz. Ust. Nr 78, poz. 483). Jednak zakład fryzjerski, mieszczący się w jednej skromnej ubikacji, w której pracuje sam mistrz, różni się od zakładu zajmującego kilka ubikacji z podziałem na „salon męski” i „salon damski”, z liczną obsługą wykwalifikowanych pracowników a nawet mistrzów.

Dwa zakłady fryzjerskie o jednakowym rozmieszczeniu i wyposażeniu wykazują różne obroty, jeżeli jeden z nich położony jest w ruchliwym punkcie, drugi zaś na uboczu. Równocześnie jednak zakładowi fryzjerskiemu, znajdującemu się w miejscu terenowo lepszym, stawia się wyższe wymagania pod względem obsługi klienteli, z drugiej strony zaś zakład taki płaci z reguły wyższą dzierżawę, wyższe podatki itd. Fryzjernie w małych miasteczkach i wioskach kwalifikują się z reguły do kategorii III. Jednak nawet i w takich miejscowościach nie jest wyłączona możliwość

zaszeregowania zakładu fryzjerskiego do kategorii wyższej, zwłaszcza tam, gdzie istnieje znaczny ruch turystów, kuracjuszków, wycieczkowiczów itd., wymagający prowadzenia danego zakładu na wyższym poziomie.

Propozycje podziału na kategorie przedstawiają władzy przemysłowej I instancji cechy fryzjerów w wykazie warsztatów fryzjerskich ze swych terenów. Owe wnioski o zaliczenie do kategorii władza przemysłowa poddaje zbadaniu i skorygowaniu, po czym doręcza swe decyzje cechowi fryzjerów, który ze swej strony obowiązany jest zawiadomić poszczególne zakłady fryzjerskie pisemnie za potwierdzeniem odbioru, do jakiej kategorii zostały one zaszeregowane. Od decyzji takiej służy środek odwoławczy do władzy przemysłowej II instancji w myśl ogólnych zasad postępowania administracyjnego.

Na terenie województwa poznańskiego łącznie z miastem Poznaniem zgłoszono w powyższy sposób do zakwalifikowania ogółem 1158 warsztatów fryzjerskich, w tej liczbie 136 z miasta Poznania i 1022 z prowincji. Liczby te dają nam zarazem pogląd na ilość zakładów tej gałęzi rzemiosła na obszarze tut. województwa, oczywiście pogląd nie kompletny, ponieważ podana liczba 1158 nie obejmuje zakładów fryzjerskich z dwóch powiatów wiejskich, które nie ukończyły jeszcze akcji zaliczania do kategorii w tej gałęzi rzemiosła. Ogólna liczba warsztatów zwiększy się więc jeszcze o kilkadziesiąt. Drugie kilkadziesiąt dojdzie w zgłoszeniach dodatkowych (warsztaty nie objęte w pierwszej rejestracji oraz nowopowstałe). Zaszeregowanie owych 1158 warsztatów do kategorii przedstawia się następująco:

Kat. I warsztatów 6	(wszystkie w m. Poznaniu)
„ II „ 148	(Poznań 29, prow. 119)
„ III „ 1004	(Poznań 101, prow. 903)

Dla każdej kategorii zakładów ustalić należy inne ceny w poszczególnych powiatach i miastach wydzielonych za następujące prace fryzjerskie:

dział fryzjerstwa męskiego

golenie, golenie głowy, strzyżenie, strzyżenie maszynką, strzyżenie na jeża, mycie głowy, masaż twarzy, manicure bez lakieru.

dział fryzjerstwa damskiego

ondulacja żelazkowa, ondulacja z lokami, ondulacja wodna, ondulacja trwała parowa, ondulacja elektryczna kompresowa, uczesanie na specjalne żądanie, mycie głowy bez suszenia i z suszeniem, strzyżenie, manicure bez lakieru.

Wnioski dotyczące wysokości wynagrodzenia za te poszczególne usługi opracowują komisje cennikowe I instancji po zasięgnięciu opinii cechów fryzjerów na podstawie szczegółowej kalkulacji, biorąc przy tym za podstawę te same rodzaje współczynników kosztów, co w zakładach krawieckich, mianowicie koszty: robocizny, świadczeń socjalnych, materiałów pomocniczych, amortyzacji urządzenia, aparatów i narzędzi, lokalu

użytkowego, a ponadto podatki i opłaty, wreszcie zysk netto właściciela pracowni w wysokości 15% kosztów. Ostateczna decyzja w tej sprawie, czyli ustalenie wysokości wynagrodzeń, należy do wojewódzkiej komisji cennikowej.

W celu ułatwienia komisjom cennikowym całej tej kalkulacji, Biuro Cen przy Ministerstwie Przemysłu i Handlu wydało pod datą 19. 3 1948 r. specjalną instrukcję, która jest ogłoszona w „Przebiegu Rynkowym” z dnia 1 i 3 kwietnia 1948 r. Instrukcja ta podaje wysokość wynagrodzeń za poszczególne usługi fryzjerskie w każdej kategorii dla całego kraju, uzgodnioną ze Związkiem Zawodowym Fryzjerów. Stawki są następujące:

<i>Dział męski</i>	<i>kat. I</i>	<i>kat. II</i>	<i>kat. III</i>
1. Golenie	50	40	30
2. Golenie głowy	80	60	50
3. Strzyżenie	80	60	50
4. Strzyżenie maszynką	60	50	40
5. Strzyżenie na jeża	110	80	70
6. Mycie głowy	100	80	70
7. Masaż twarzy	100	80	70
8. Manicure bez lakieru	100	90	80
Za zużycie bielizny na spec. żądanie klienta			
serwetka	20	20	20
podwłóśnik	40	40	40

<i>Dział damski</i>	<i>kat. I</i>	<i>kat. II</i>	<i>kat. III</i>
1. Ondulacja żelazkowa	200	150	120
2. Ondulacja z lokami	250	200	180
3. Ondulacja wodna	250	200	180
4. Ondulacja trwała par.	500	450	400
5. Ondulacja elek. komp.	600	500	400
6. Uczesanie na żądanie	220	200	180
7. Mycie głowy bez susz.	120	100	80
8. Mycie głowy z susz.	150	130	110
9. Strzyżenie	80	60	50
10. Manicure bez lakieru	100	90	80

Oczywiście powyższe normy wynagrodzeń służyć mają komisjom cennikowym nie jako wzory gotowe do przetransferowania, lecz — jak zaznacza wymieniona instrukcja Biura Cen — jako podstawa do ustalania wynagrodzeń na ich terenie. Mogą więc te stawki być odmienne, zależnie od warunków lokalnych natury trwałej. Odchylenia mogą iść w górę albo w dół od tych stawek, po zasięgnięciu opinii przedstawicieli miejscowych związków zawodowych pracowników fryzjerskich cechu fryzjerów. W praktyce też odchylenia takie — jeśli chodzi o obszar województwa poznańskiego — poczyniono w licznych powiatach i miastach wydzielonych. Tak np. w mieście Poznaniu przyjęto bez żadnych zmian instrukcyjne stawki opłat w dziale fryzjerstwa męskiego, natomiast w dziale fryzjerstwa damskiego przeważna część stawek ustalonych przez Komisję Cennikową jest niższa od stawek instrukcyjnych. Na prowincji odchylenia te w dół są jeszcze znaczniejsze.

Zarządzenie nakłada na wszystkie zakłady fryzjerskie obowiązek wywieszenia na widocznym miejscu w ramach napisu i treści: a) do której

kategorii zakład należy i b) ujawniającej wysokość wynagrodzenia za poszczególne usługi, podobnie jak w zakładach krawieckich.

Stwierdzić należy, że podział zakładów fryzjerskich na kategorie, dokonany zgodnie z wytycznymi władz centralnych, przyjęty został przez

zainteresowanych rzemieślników bez sprzeciwu. To samo powiedzieć można o cenach za usługi fryzjerskie, które ogół fryzjerów przyjął jako ustalone na poziomie gospodarczo usprawiedliwionym, zgodnie z intencją władz centralnych.

W. G.

Komunikaty i różne wiadomości

ZRZESZENIE RZECZOZNAWCÓW KSIĘGOWOŚCI I SAMODZIELNYCH KSIĘGOWYCH na województwo poznańskie

przyjmuje zamówienia na pierwszy po wojnie kalendarz księgowego pt.

VADEMECUM KSIĘGOWEGO,

który ukaże się z końcem br.

Kalendarz formatu kieszonkowego obejmować będzie aktualny materiał naukowy z zakresu ustawodawstwa, ze szczególnym uwzględnieniem prawa handlowego, skarbowego i pracy.

Cena kalendarza w przedpłacie, tj. przy zamówieniu w terminie do dnia 15 września br. zł 200,—.

Wpłaty kierować należy na konto czekowe Zrzeszenia: Komunalny Bank Kredytowy Poznań, nr 2164 lub do biura Zrzeszenia, przy ul. Mickiewicza 31.

Oplaty za zmianę i rezygnację z zamówień na metale nieżelazne.

Zjednoczenie Przemysłu Metali Nieżelaznych podaje do wiadomości, że w wypadku całkowitej lub częściowej rezygnacji z zamówień, których przyjęcie do wykonania zostało przez Zjednoczenie to już potwierdzone, obliczane będą zamawiającemu opłaty w wysokości 3% od wartości skreślonych w zamówieniu pozycji.

Takie same opłaty będą zaliczane również w wypadku dokonania zmian w przyjętych zamówieniach co do gatunków, jakości, wymiarów itp.

Akcja upłynnienia remanentów.

W uzupełnieniu komunikatów ogłoszonych w „Tygodniku Gospodarczym” nr 51/52 z dnia 20. 12. 1947 r. i nr 15 z dnia 10. 4. 1948 r. podaje się do wiadomości, że Departament Ekonomiczno-Socjalny Ministerstwa Przemysłu i Handlu ogłosił nowy, bardzo obszerny Biuletyn nr 24 (42 strony druku) zawierający spis zbędnych remanentów oczekujących na nabywców.

Biuletyn ten obejmuje następujące działy:

- I. Maszyny i urządzenia fabryczne — dla przemysłu: metalowego, papierniczego, przetwórstwa warzywno-owocowego, — betoniarki, cysterny, zbiorniki żeliwne i miedziane, kotły, kompresory, lokomobile, lokomotywy wąskotorowe, maszyny parowe, maszyny litograficzne, zdekompletowane maszyny do szycia, silniki elektryczne, motory na gaz i ropę, duży asortyment pomp zwykłych i parowych itp.
- II. Części maszyn i wyroby metalowe
- III. Części samochodowe
- IV. Artykuły elektrotechniczne
- V. Artykuły chemiczne

- VI. Żelazo, stal i metale kolorowe
- VII. Artykuły włókiennicze
- IX. Artykuły papiernicze
- X. Artykuły szewskie
- XI. Artykuły budowlane
- XIV. Artykuły szklane
- XV. Rury i złączniki
- XVI. Różne artykuły — jak: bakelit w płytkach, butle gazowe, części zamienne do pługów motorowych, „Eberta”, części zamienne do silników, drzewce do kilofów, dusze do żelazka, części do fajek, figury wystawowe, gaza młyńska, grace, oskardy, kaloryfery bez armatur, kuźnie polowe, kopaczki, kosy, łopaty, łyżki i łyżeczki stołowe niklowane i nierdzewne, noże rzeźnicze, noże kuchenne, noże deserowe, noże stołowe, noże ogrodnicze, noże owocowe, widelce, łopatki kuchenne, okna inspektowe, pokrywy aluminiowe do wiader, siekiery, siekacze do karmy, sierpy, widły, skrzynie drewniane i metalowe itp. itp.
- XVII. Odpadki użytkowe.

Podkreślić należy, że Biuletyn ten zawiera bardzo obszerny asortyment różnych towarów a przede wszystkim w dziale maszyn i urządzeń produkcyjnych, które wymagają tylko drobnego remontu, by były pełnowartościowymi narzędziami produkcji wzgl. pracy warsztatowej.

Pełny Biuletyn jest do obejrzenia w Izbach Przemysłowo-Handlowych.

Zakłady Przemysłowe zamierzające zakupić artykuły ogłoszone w Biuletynie winny zwrócić się do poszczególnych instytucji wskazanych w Biuletynie o zarezerwowanie towarów oraz o ewentl. opis techniczny, próbkę, warunki transakcji, dostawy itp., i szczegóły niezbędne dla dokonania zakupu.

Zainteresowane firmy zwracają się do Departamentu Ekonomiczno-Socjalnego Wydział Aktywizacji z wnioskiem o wydanie zezwolenia zakupu, przy czym winny podać numer biuletynu, dział, l. p. i nazwę artykułu o który proszą. Odnośne instytucje rządowe (sprzedawcy) zobowiązane są służyć nabywcom wszelkimi wyjaśnieniami i próbkami. W żadnym wypadku nie wolno instytucji zgłaszającej swoje remanenty w biuletynie nie udzielić odpowiedzi na pytania rezydentanta.

Departament Ekonomiczny podaje także, że Centralne Biuro Budowy Przemysłu Papierniczego w Zabrzu — Dworcowa nr 8, wydało 10 biuletynów zawierających szereg cennych i atrakcyjnych remanentów oraz urządzeń produkcyjnych przeznaczonych do zbytu ze zdemontowanych fabryk papieru w Koźlu, Koszalinie, Kostrzynie, Zakrzowie, Jeleniej Górze, Prochowcu, Skolwinie, Businku, Osinkach Dolnych i Żurawiu.

MASZYNY BIUROWE

Bilansówki oraz kasy rejestracyjne

Kupno - Sprzedaż - Przeróbki

Centrala Maszyn i Przyborów Biurowych
Cz. Filiplik, Poznań, św. Marcin 32, tel. 88-19

MEBLE BIUROWE

oraz kompletne pokoje i oddzielne sztuki
poleca okazynie

Magazyn Mebli ST. JANIAK

Poznań, Rybaki 6, w podwórzu - Tel. 49-56

Nadeszły pasy transmisyjne

Spółdz. Składy Artyk. Techn. i Żelaznych

Bydgoszcz, Dworcowa 10 i 90 - telefon nr 18-69

MASZYNY - ARTYKUŁY BIUROWE

WARSZTAT NAPRAWY

Wacław Rohowski i S-ka

Poznań, ul. Mielżyńskiego 19.
Tel. 43-25

Oplata pocztowa ulszczona ryczałtem

Adres dla zwrotu: Administracja „Tygodnika Go-
spodarczego” Księgarnia Wilak, Poznań Kantaka 10

KSIAZKI i przybory szkolne

poleca

Księgarnia WŁ. WILAK

Poznań, ul. Kantaka 10

DIELS O.

WSTĘP DO CHEMII ORGANICZNEJ

Cz. II. — ukaże się w najbliższych dniach

Cz. I. — zł 780,—

Wydawnictwo Wł. Wilak - Poznań, ul. Kantaka 10

Do nabycia w każdej księgarni

Centrala Handlowa Przemysłu Motoryzacyjnego

„MOTOZBYT”

Biuro Rejonowe w Poznaniu, ul. Skorupki 17—Górczyn Tel. 71-71

sprzedaje samochody, motocykle, rowery, części zamienne,

przyjmuje do remontów samochody, silniki,

zamienia zużyte samochody na nowe i wyremontowane.

Stacja obsługi dla samochodów gwarancyjnych i typowych.

Cena ogłoszeń za 1 mm na stronie 4-lamowej zł 25,—.

Ogłoszenia przyjmuje dla instytucji i przedsiębiorstw państwowych oraz firm pozostających pod zarządem państwowym
„P.A.P.” Polska Agencja Prasowa, Poznań, Sew. Mielżyńskiego 8 — telefon 42-63.

Redakcja: Izba Przemysłowo-Handlowa

w Poznaniu, ulica Mickiewicza 31

Tel. 518-62, 23-65, 23-66.

Ogłoszenia przyjmuje „PAR” Polska Agencja
Reklamy, Fr. Krajna, Poznań, Fr. Rataj-
czaka 7, Tel. 30-80 i 91-88

i oddziały Kraków, Rynek Główny 46 —
Tel. 803-66

Bydgoszcz — Al. 1 Maja 16, Tel. 17-66

Toruń — ul. Mała Garbary 2

Katowice — Warszawska 23, skr. poczt.
790. — Tel. 344-88.

Administracja: Księgarnia Wilak Po-
znań, ul. Kantaka 10 — Tel. 44-40
45-00.

Konto P. K. O. — V - 4085.

Cena numeru 30,— zł, prenumerata
kwartalna 300,— zł